

Inriktningsdokument för förstärkt forskningsunderbyggnad av lärarutbildningarna vid Södertörns högskola 2019–2021

I januari 2016 fastställde Styrgruppen för Lärarutbildningen inriktningsdokumentet *Plattform för forskningsanknytning inom Lärarutbildningen vid Södertörns högskola* för perioden 2016–2018 (dnr 3072/1.1.1/2015). Det övergripande syftet med plattformsdokumentet har varit att stärka lärarutbildningarnas forskningsunderbyggnad och bidra till etablerandet av en stabil forskningsmiljö inom didaktisk och lärarutbildningsrelevant forskning i samverkan med skolhuvudmän och andra externa aktörer. Plattformsdokumentet har under den gångna perioden fungerat riktningsgivande framför allt för fördelning av de forskningsresurser som tilldelats Lärarutbildningen.

I maj 2018 fick Lärarutbildningens akademiska ledare i uppdrag av rektor att ta fram förslag till nytt inriktningsdokument för förstärkt forskningsunderbyggnad av lärarutbildningarna för perioden 2019–2021 (diarienummer 1748-1.1.2-2018). I beslutet sägs att den hittillsvarande plattformen bedömdes ha fyllt en väsentlig funktion som styrdokument och att högskolans målsättning är att ersätta beslutet med ett för kommande treårsperiod, men också att en översyn bör göras av hur plattformsdokumentet fungerat och en analys av vilka inriktningar och stödformer som bör vara vägledande för nästa period. Enligt uppdraget ska förslaget redogöra för behov, inriktning och prioriteringar samt vara avstämt mot kända ekonomiska planeringsförutsättningar. Beslut om nytt inriktningsdokument fattas av rektor.

Nedan presenteras ett nytt plattformsdokument för perioden 2019–2021, som beslutades av rektor i december 2018. Arbetet med det har gjorts i samarbete med lärarutbildningens forskningsledare, och i dialog med programsamordnargruppen, Lärarutbildningsrådet, institutionerna samt fakultetsnämnden (via Lärarutbildningens styrgrupp).

Underlag för nytt inriktningsdokument

Som underlag för arbetet med det nya inriktningsdokumentet genomförde lärarutbildningens ledning en utvärdering av forskningsplattformen och dess verksamhet från januari 2016 till juni 2018. Underlaget för utvärderingen bestod av översikter över verksamhet inom forskningsplattformen från januari 2016 till juni 2018, budget för 2016–2018 och resultaträkning för 2016 och 2017, rapporter från tilldelade, avslutade forskningsanslag, resebidrag och strategiska satsningar, enkäter till forskare med tilldelade, pågående anslag, enkäter till deltagarna i lärarutbildningens doktorandnätverk, intervjuer och samtal med personer med uppdrag av stor betydelse för lärarutbildningen, samt inledande dialoger med programsamordnargruppen, Lärarutbildningsrådet och lärarutbildningens styrgrupp.

Forskningsplattformens syfte och inriktning

Bedömningen som har gjorts på grundval av utvärderingen av den befintliga forskningsplattformens verksamhet, är att det grundläggande syftet och inriktningen på forskningsplattformen bör bestå även under den kommande perioden, i och med att behoven och förutsättningarna till största delen är desamma. Således är syftet med forskningsplattformen 2019–2021 att högskolan ska *utveckla och stärka lärarutbildningarnas forskningsunderbyggnad genom att initiera, samla och bedriva forskning utifrån lärarutbildningarnas och lärarprofessionens frågor och behov*. Forskningsplattformen ska ha en tydlig inriktning mot didaktisk och lärarutbildningsrelevant forskning och bidra till att skapa:

- en forskningsunderbyggd lärarutbildning med nära band mellan forskning och grundutbildning
- en stabil och etablerad forskningsmiljö inom didaktisk och lärarutbildningsrelevant forskning
- en fördjupad samverkan med skolor, kommuner och andra aktörer utanför högskolan

- en förståelse av förskolans, skolans och lärarutbildningens roll i ett mångkulturellt, flerspråkigt och medialiserat samhälle i snabb förvandling

Förutsättningar, behov och prioriteringar

En mångvetenskaplig organisation

En första grundläggande förutsättning för forskningsplattformen är att lärarutbildningen vid Södertörns högskola har en mångvetenskaplig organisation, som involverar ämnen och personer från högskolans alla institutioner. Det innebär att ansvaret för lärarutbildningens forskningsunderbyggnad delas av samtliga institutioner. Varje institution förväntas därmed uppmuntra, prioritera och resurssätta forskning som bidrar till denna. Det finns också behov av en väl utvecklad forskningsinfrastruktur, som möjliggör att forskare och lärare från relevanta ämnen kan ta del av varandras och andras forskningsidéer och resultat. I den utvärdering som genomförts framstod bland annat verksamheten inom lärarutbildningens högre seminarium och doktorandnätverket som viktiga och uppskattade delar i detta, liksom samarbetet med forskarutbildningsområdet Utbildningsvetenskapliga studier, medan det fanns behov av att ytterligare förstärka arbetet med kommunikation och informationsutbyte, samt samarbetet med andra forskningsområden och forskningscentrum på högskolan. Även externa forskningsanslag är centrala för att stärka forskningsmiljön, och det finns därmed också ett behov av att uppmuntra och stödja ansökningar till externa forskningsfinansiärer.

För att uppnå målen att skapa en forskningsunderbyggd lärarutbildning och en stabil och etablerad forskningsmiljö inom didaktisk och lärarutbildningsrelevant forskning prioriteras följande under perioden:

- att skapa en god forskningsinfrastruktur och bra informationsutbyte
- att arbeta för att alla ämnen som har betydelse för lärarutbildningen bedriver didaktisk och/eller lärarutbildningsrelevant forskning
- att uppmuntra och stödja ansökningar till externa forskningsfinansiärer

Prioritering av forskning inom vissa områden

En andra grundläggande förutsättning för forskningsplattformen är att majoriteten av högskolans lärarstudenter går på program som riktar sig mot yngre åldrar, vilket gör det angeläget att rikta forskning mot frågor om förskola och fritidshem samt grundskolans tidigare år. Som utvärderingen visar finns det inom det förskolepedagogiska området och när det gäller frågor som rör grundskolans tidigare år, en forskningsbas inom högskolan att bygga vidare på. Genom satsningar under den nuvarande forskningsplattformen har forskningskompetens börjat byggas upp också inom det fritidspedagogiska området, som dock behöver förstärkas och utvecklas ytterligare. Även när det gäller ämnesdidaktisk forskning, både mot yngre åldrar och mot äldre åldrar, finns det en forskningsbas att utgå ifrån inom vissa ämnen, och genom medel från forskningsplattformen har den kunnat börja byggas upp inom andra, men det finns fortfarande behov av att utveckla denna forskning mer.

För att uppnå målen att skapa en forskningsunderbyggd lärarutbildning med nära band mellan forskning och grundutbildning och en stabil och etablerad forskningsmiljö inom didaktisk och lärarutbildningsrelevant forskning prioriteras följande under perioden:

- att ge förutsättningar att frigöra tid för forskare inom högskolan att bedriva forskning inom det förskolepedagogiska området, det fritidspedagogiska området samt ämnesdidaktik för yngre och äldre åldrar

De två profilerna

En tredje grundläggande förutsättning för forskningsplattformen är att lärarutbildningarna på Södertörns högskola har en interkulturell profil som utgår från betydelsen av kulturell bakgrund när det gäller bland annat etnicitet, genus, klass och generation. Lärarutbildningarna har även en bildningsprofil, vilket gör frågor om kritiskt tänkande, reflektion, tolkning, erfarenhet och värdegrund till angelägna områden för forskning. Lärarutbildningens mångvetenskapliga prägel, och den forskningskompetens som finns bland ämnen och forskare knutna till lärarutbildningen, ger goda förutsättningar för en vidareutveckling av forskning relaterad till

båda profilerna, liksom till exempelvis MIK (media och informationskunnighet) och VFU (verksamhetsförlagd utbildning). Forskning inom dessa områden, liksom de områden som specificerats ovan, kan också bidra till målet om att skapa en förståelse av förskolans, skolans och lärarutbildningens roll i ett mångkulturellt, flerspråkigt och medialiserat samhälle i snabb förvandling. I och med att den svenska skolan och lärarutbildningen inte befinner sig i ett nationellt vakuum, utan ingår i en internationell och global kontext, finns även ett behov av ökat fokus på internationalisering, något som också framkom i utvärderingen av plattformen. För att uppnå målen att skapa en forskningsunderbyggd lärarutbildning och att skapa en förståelse av förskolans, skolans och lärarutbildningens roll i ett mångkulturellt, flerspråkigt och medialiserat samhälle i snabb förvandling prioriteras följande under perioden:

- att ge förutsättningar att frigöra tid för forskare inom högskolan att bedriva forskning med relevans för lärarutbildningens två profiler
- att främja internationaliseringsaspekter inom plattformens verksamhet

Samverkan med aktörer utanför högskolan

En fjärde grundläggande förutsättning för forskningsplattformen, är vikten av ett nära och gott samarbete och samverkan med aktörer utanför högskolan. Förutsättningarna för samverkan med skolor, kommuner och andra lärosäten har förbättrats avsevärt i och med de satsningar som gjorts inom forskningsplattformen 2016-2018, inte minst genom medverkan i den nationella försöksverksamheten för praktikinära forskning (ULF-projektet), liksom genom organiserandet av den verksamhetsförlagda utbildningen i s.k. Centrum för professionsutveckling (CPU), som ger möjlighet till närmare samarbeten runt praktikinära forskning och forskningsfrågor. Det finns därmed ett behov av att inom forskningsplattformen säkerställa att dessa samarbeten upprätthålls och vidareutvecklas, samt att arbeta för att skapa långsiktiga strukturer för samverkan runt praktikinära forskning. För att uppnå målet om en fördjupad samverkan med skolor, kommuner och andra aktörer utanför högskolan prioriteras följande under perioden:

- att avsätta resurser för ett fortsatt långsiktigt arbete med samverkan runt praktikinära forskning

Ekonomiska förutsättningar

Den ekonomiska basen för forskningsunderbyggnaden av lärarutbildningarna består av tre delar: a) statligt forskningsanslag fördelat till institutionerna, b) statligt forskningsanslag tilldelat direkt till Lärarutbildningen, c) externa forskningsmedel till projekt med lärarutbildningsrelevans. Alla delarna är centrala för att åstadkomma en forskningsunderbyggd lärarutbildning.

Institutionernas ämnen förutsätts avsätta resurser för didaktisk och lärarutbildningsrelevant forskning utifrån ovan angivna prioriteringar inom ramen för den årliga verksamhetsplaneringen. Den akademiska ledaren fattar utifrån samma prioriteringar beslut om vidare fördelning av de forskningsresurser som tilldelats Lärarutbildningen, efter förslag från Lärarutbildningens forskningsledare.

Lärarutbildningens forskningsledare ska årligen sammanställa en översikt över den verksamhet som har finansierats med Lärarutbildningens tilldelade forskningsanslag. Institutionerna ska i den årliga verksamhetsberättelsen redogöra för vilka resurser som har avsatts för forskningsunderbyggnad av lärarutbildningen samt hur dessa använts, liksom vilken externfinansierad forskning med didaktisk och lärarutbildningsrelevant inriktning som har bedrivits. Dessa översikter presenteras för högskolans ledning via Stygruppen för lärarutbildningen.